

**REGLEMENTĂRI CU PRIVIRE
LA TRATAREA ȚESUTURILOR
FETALE, A RESTURILOR
FETALE ȘI A NOU-
NĂSCUȚILOR DECEDAȚI**

studiu documentar

noiembrie 2022

Materialele elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă.

Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa:

Documentare și sinteză: Any-Mary Julia
Consilier parlamentar - Direcția studii și documentare legislativă
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350/1349, camera 5070
E-mail: doc@cdep.ro

A b s t r a c t

În toate statele Uniunii Europene care fac obiectul prezentului studiu se poate constata o relativă uniformitate privind modul în care este abordată problema deșeurilor fetale și a înhumării/ incinerării fătului mort. Deși, în general, s-au stabilit niște limite până la care fătul mort, născut mort sau care provine dintr-un avort poate fi înhumat sau incinerat, respectiv o sarcină care a depășit 140 de zile și un făt cu o greutate de peste 500 de grame, există o tendință generală de a se permite înhumarea sau incinerarea și a feților cu o perioadă de gestație mai mica și care, în general sunt/erau tratați ca resturi de țesuturi fetale, în baza unor protocoale spitalicești.

În prezent, procedurile spitalicești rămân valide, dar există și posibilitatea familiilor de a dispune de aceste rămășițe umane pentru organizarea unei înmormântări.

De asemenea, dacă părinții sau apropiații nu își exprimă dorința de a organiza o înmormântare pentru fătul mort, atunci îi revine municipalității obligația de a organiza înmormântarea.

CURPINS

AUSTRIA	5
BELGIA.....	6
BULGARIA	8
CEHIA	9
FINLANDA.....	12
FRANȚA	14
GERMANIA.....	15
GRECIA	16
OLANDA.....	17
POLONIA.....	18
PORTUGALIA	19
SPANIA.....	20
SUEDIA.....	21
UNGARIA	22
BIBLIOGRAFIE	25

AUSTRIA

Cele nouă landuri din Austria au legi diferite privind înhumarea.

Legea privind înmormântarea din Viena, [Wiener Leichen- und Bestattungsgesetz](#), face distincție între resturile de sarcină ca urmare a avortului și nașterea unui copil mort (§1):

Copil născut mort - fără respirație, fără alte semne vitale, greutate la naștere peste 500 g (§1 alin. 3);

Avort/avort spontan - fără respirație, fără alte semne vitale, greutate la naștere sub 500 g (§1 alin. 4).

Părinții sunt obligați legal să organizeze o înmormântare - rudele apropiate sunt în general obligate să organizeze o înmormântare (§ 19 alin. 5). Dacă părinții nu își respectă obligația, înmormântarea va fi organizată în numele municipalității Viena (în conformitate cu § 19 alin.6) iar copilul va fi înmormântat într-un mormânt colectiv („cimitirul bebelușilor”) la Cimitirul Central vienez, care servește drept memorial pentru rude.

Avorturile spontane sunt incinerate colectiv și îngropate într-un mormânt colectiv de 4 ori pe an, la date stabilite (§ 30 alin. 4). Născuții-morți sunt îngropați separat în „grupul de bebeluși”. Mormântul va fi eliberat după 10 ani. O prelungire cu încă 10 ani nu este posibilă. În cazul unui născut mort, este necesară înregistrarea la oficiul de stat.

Nu există definiții legale cu privire la obligațiile unei unități medicale în legătură cu manipularea resturilor de sarcină.

O fișă de date este dată părinților din spital pentru a decide dacă doresc o înmormântare proprie sau o înmormântare aranjată în numele municipalității din Viena. Fișa de date conține: născut mort sau avort sau deces după naștere, data nașterii, săptămâna de gestație, sex, greutate. Informații suplimentare sunt oferite de Serviciul Funerar din Viena, Cimitirele Vienei și Cimitirul Central Vinez (versul fișei tehnice).

Atribuțiile unui medic legist în raport cu fătul avortat sunt aceleași ca pentru orice alt cadavru: examinarea și eliberarea certificatului de deces. Medicul legist trebuie să stabilească dacă este o naștere a unui născut mort sau un avort. În ambele cazuri, medicul legist trebuie să completeze o cerere (§6 din Regulamentul de punere în aplicare privind Wiener Leichen- und Bestattungsgesetz). Această cerere trebuie trimisă autorităților și – în cazul în care părinții doresc să aibă o înmormântare – administrației cimitirului.

Dacă cauza morții nu poate fi stabilită, medicul legist poate propune autorităților o autopsie.

Dacă se dovedește că decesul nu se datorează unor cauze naturale, medicul legist trebuie să suspende examinarea, iar autoritățile de poliție trebuie anunțate imediat.

Perioada în care părintele are dreptul să solicite eliberarea rămășițelor fătului avortat, de iure, este de cinci zile de la eliberarea certificatului de deces (§19 alin. 6!). De facto sunt cinci zile de la avortul sau retragerea prematură a fătului. În această perioadă, furnizorul de servicii medicale este obligat să păstreze rămășițele fătului avortat într-un mod care să nu împiedice părinții să își exercite dreptul la eliberarea acestuia.

BELGIA

Dacă durata sarcinii este mai mică de 180 de zile, declararea nașterii nu este obligatorie. Drept urmare, copilul nu primește nici nume, nici prenume. Cu toate acestea, părinții pot face acest lucru dacă doresc¹.

O nouă lege a intrat în vigoare la 31 martie 2019 - [Loi modifiant diverses dispositions relatives à la réglementation concernant l'enfant sans vie](#), stabilindu-se că părinții au posibilitatea de a-și înregistra copilul după o sarcină de 140 de zile (de la concepție) până la 179 de zile. Oficiul de stare civilă întocmește, pe baza unui certificat medical și la cererea părinților, un certificat de copil decedat. Copilul este înscris doar în registrele deceselor și nu în registrul oficial. Din 31 martie 2019 este posibilă oferirea unui prenume copilului (nu este prevăzut de lege un nume de familie).

Primăriile dețin un teren rezervat pentru înmormântare în cimitirul comunal. În mormântarea are loc la cererea părinților sau a medicului. Nu este obligatorie menționarea numelui copilului sau al părinților.

În Belgia, reglementările funerare intră în competențele regionale, regulile privind înmormântarea sau incinerarea nu sunt, prin urmare, uniforme pe teritoriul belgian. În regiunea flamandă, fătul trebuie să fi atins cel puțin 12 săptămâni de sarcină, 16 săptămâni în regiunea Bruxelles-Capitală și 14 săptămâni în regiunea Valonă. Alegerea de a face sau nu demersuri este lăsată la latitudinea părinților.

Copiii care sunt născuți morți înainte de 140 de zile de la concepție nu pot fi înregistrați.

Când durata sarcinii ajunge la cel puțin 180 de zile, copilul trebuie declarat. Registrul civil întocmește un act de declarare a copilului decedat (art. 80bis din [Codul civil](#)). Acest act este înscris în registrul certificatelor de deces. Născutul poate primi un prenume, care poate fi menționat în certificate. Toți copiii care au fost înregistrați înainte de modificările legii din 31 martie 2019 pot primi retroactiv un nume de familie dacă părinții doresc acest lucru. Nu se acordă certificat de naștere. Numele de familie va fi adăugat în înregistrarea anterioară. În acest caz, incinerarea sau înmormântarea este obligatorie. Odată împlinite cele 180 de zile de sarcină, există și dreptul la prestații sociale (concediu de maternitate, [startbedrag](#) sau o compensație / prestație financiară acordată în condițiile decesului nou-născutului)

În cazul morții copilului după naștere, nașterea trebuie declarată la serviciul de stare civilă de la locul nașterii, iar decesul trebuie declarat la serviciul de stare civilă de la locul decesului. Incinerarea sau înmormântarea este obligatorie. Se acordă dreptul la prestații sociale (menționate mai sus).

¹ <https://www.parentia.be/fr-VL/administration-familiale/mon-enfant-est-decede-la-naissance>

În anul următor intrării în vigoare a prezentei legi, părinții a căror declarație a fost făcută înainte de intrarea în vigoare a legii menționate pot cere menționarea numelui și/sau prenumelui copilului lor într-un tip special de adeverință (adeverință pentru „copil fără viață”). Părinții care nu au reușit, conform vechilor prevederi legale, să obțină în trecut o adeverință pentru un copil decedat, pot solicita una în termen de un an de la punerea în aplicare a noii legislații. Pentru a face acest lucru, trebuie depus un certificat medical care să ateste sarcina de 140 până la 179 de zile. Măsurile de tranziție pentru aplicare prevederilor legii nu menționează limite de timp.

În Regiunea Flamandă, articolul 15, §2 din decretul din 16 ianuarie 2004 modificat prin decretul flamand din iunie 2014 privind înmormântările și înmormântările - [Décret portant modification du décret du 16 janvier 2004 sur les funérailles et sépultures, en ce qui concerne l'acte de dernières volontés et l'inhumation ou la crémation des enfants mort-nés](#), permite părinților copiilor născuți morți, înainte de pragul de viabilitate legală (180 de zile de gestație) să ceară o înmormântare sau o incinerare, indiferent de durata gestației.

În Regiunea Bruxelles-Capitală, o ordonanță din 13 decembrie 2007 - [Ordonnance modifiant la loi du 20 juillet 1971 sur les funérailles et les sépultures en vue d'un traitement digne des restes des fœtus nés sans vie](#) permite un tratament demn al rămășițelor fetoșilor născuți fără viață. Acest text obligă municipalitățile să creeze în cimitirul comunal un loc rezervat copiilor născuți morți între a 106-a și a 180-a zi de sarcină unde să poată fi îngropați sau incinerați. Crematoriul din Bruxelles poate organiza gratuit toate operațiunile - ceremonie, incinerare, împrăștiere cenușă, așezarea unei plăci comemorative pe panoul comemorativ destinat acestui scop.

În Valonia, un decret din 6 martie 2009 modifică capitolul II al titlului III al cărții a II-a din prima parte a Codului democrației locale și descentralizării - [Décret modifiant le Chapitre II du Titre III du Livre II de la première partie du Code de la démocratie locale et de la décentralisation relatif aux funérailles et sépultures](#) referitoare la înmormântări. Este necesar ca cimitirele municipale sau intermunicipale și crematoriile să creeze un loc pentru fetoșii născuți fără viață între a 106-a și a 180-a zi de sarcină și pentru copii.

Documentele necesare:

Dacă copilul se naște viu, dar moare înainte de declararea nașterii, este necesar să se întocmească un certificat de naștere și un certificat de deces și nu un certificat de declarare a copilului decedat.

Declararea unui copil mort:

Actul de declarare a unui copil mort trebuie să includă:

- ziua, ora și locul nașterii, precum și sexul copilului;
- anul, ziua, locul nașterii, prenumele, prenumele și domiciliul mamei și tatălui;
- numele, prenumele și domiciliul declarantului;
- prenumele copilului, dacă menționarea acestora este cerută de părinți

Declarația de naștere a unui copil născut viu:

- Documentul „Declarația de naștere a unui copil născut viu (modelul I²) trebuie completat la nașterea oricărui copil născut în viață, indiferent de greutatea la naștere sau de durata gestației. În Regiunea Bruxelles, o parte din aceste date sunt colectate electronic prin sistemul [ebirth](#).

Modele de declarare a decesului:

- Declarația de deces al unui copil sub un an sau al unui copil născut mort (modelul IIID)³: trebuie completată pentru orice copil care a murit sub vârsta de un an sau pentru orice copil născut mort a cărui greutate la naștere este de cel puțin 500 g sau a cărui gestație vârsta este de cel puțin 22 de săptămâni sau a căror înălțime de la la călcâi este de cel puțin 25 cm (criteriile OMS).
- Declarația decesului unei persoane în vârstă de un an sau mai mult - modelul IIIC⁴.

BULGARIA

Actul de înregistrare civilă (CRA) conține prevederi privind pregătirea documentelor care constituie un permis/autorizație pentru înmormântarea copiilor născuți morți. Se reglementează că, certificatul de naștere al copilului născut mort să fie întocmit pe baza unei notificări scrise. Nașterea unui copil mort este raportată cel târziu la 24 de ore de la naștere. Notificarea nașterii se face de către:

1. conducătorul unității medicale sau persoana abilitată în acest sens, atunci când nașterea a avut loc într-o unitate medicală;
2. persoană medicală competentă, atunci când nașterea nu a avut loc într-o unitate medicală;
3. funcționarul de stare civilă, când în instituție nu există o persoană medicală competentă.

Când un copil este născut mort, se întocmește un certificat de naștere în care numele nou-născutului este înlocuit cu „copil născut mort” și în acest caz nu se întocmește certificat de deces. Un certificat de deces se întocmește numai pentru o persoană care s-a născut vie și a murit ulterior, iar evaluarea dacă în cauză este un copil inițial născut viu sau născut mort se face de către personalul medical competent.

² [Domaines d'action | Observatoire de la Santé et du Social de Bruxelles-Capitale | Thèmes | Sources et flux des données | Bulletins statistiques de naissance et décès | Commission communautaire commune \(ccc-ggc.brussels\)](#)

³ Idem.

⁴ Idem.

Transcriptul certificatului de naștere al unui copil născut mort poate fi eliberat numai la cererea explicită a unui părinte sau a unei persoane autorizate în mod expres de către părinte. Foaia matricolă a certificatului de deces sau a certificatului de naștere a unui copil mort reprezintă un „permis de înmormântare” și se eliberează gratuit.

Atunci când este necesar pentru o înmormântare, poate fi eliberată terților o transcriere a certificatului de deces sau a certificatului de naștere a copilului mort, fără autorizarea expresă a moștenitorilor. Motivele reglementării acestei posibilități sunt dictate de numeroasele cazuri în care moștenitorii unei persoane decedate nu doresc să se angajeze la o înmormântare sau defunctul nu are moștenitori. În aceste cazuri este posibilă organizarea înmormântării de către rude sau angajați ai administrației municipale.

În ceea ce privește aspectele legate de definirea termenilor „viabilitatea potențială a fătului”, „avort”, „naștere”, „naștere normală”, etc. - strâns legate de specialitatea medicală „Obstetrică și ginecologie” - acestea sunt definite conform standardelor medicale de specialitate. Standardul medical prevede definirea termenului „viabilitatea potențială a fătului” - pentru un făt într-o sarcină care a ajuns la 25 + 0 săptămâni gestaționale (g.s.) și/sau cu o greutate fetală egală cu/peste 700 de grame. În acest caz, actul de expulzare sau extracție a fătului este înregistrat ca naștere, oferind măsuri complete de resuscitare. În cazul expulzării sau extracției unui făt sub 25 g, acesta primește și un volum întreg de măsuri de resuscitare, dar este înregistrat ca o naștere după 72 de ore. În acest sens, se are în vedere definirea drept „avort” a pierderii sau întreruperii unei sarcini înainte ca fătul să devină potențial viabil. Distincția dintre „avort” și „făt potențial viabil” este importantă tocmai din punctul de vedere al tratării fătului ca avort expulzat în conformitate cu [Legea privind gestionarea deșeurilor](#) și [Ordonanța nr. 2 din 2014 privind clasificarea deșeurilor](#) (promulgată în Monitorul de Stat, nr. 66 din 2014), respectiv - a unui copil născut mort conform [Codului de procedură civilă](#).

Potrivit Codului de procedură civilă, aprecierea dacă copilul s-a născut viu sau mort, sau dacă există avort, se face de către personalul medical competent, iar în caz de avort nu se întocmește certificat de naștere (sau certificat de înmormântare).

CEHIA

Manipularea unui făt uman decedat sau retras prematur este reglementată de Legea nr. 256/2001 Coll. ([Zákon č. 256/2001 Sb. Zákon o pohřebnictví a o změně některých zákonů](#)), privind serviciile funerare, de incinerare și înmormântare, cu modificările și completările ulterioare, și de Legea nr. 372/2011 Coll., cu modificările ulterioare (denumite în continuare „Legea privind serviciile funerare” și „Legea privind serviciile de sănătate”). Tratatamentul decent al rămășițelor copiilor născuți morți/ fetuși a fost asigurat prin modificarea nr. 193/2017 Coll. a Legii privind serviciile funerare, în vigoare de la 1 septembrie 2017 (<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-256>).

În prezent, dacă avortul are loc într-o unitate medicală, părinții sau alți membri ai familiei au dreptul să solicite ca resturile (făt sau țesut fetal) să fie îngropate la 96 de ore după avort sau întreruperea sarcinii. Rămășițele trebuie tratate ca „alte rămășițe umane”.

În cazul în care părinții altor membri ai familiei nu solicită predarea rămășițelor, resturile „nu vor putea fi incinerate împreună cu deșeurile anatomo-patologice în incineratoarele furnizorilor de servicii de sănătate. Ar trebui plasat, împreună cu resturile altor fetoși, într-un recipient separat, incinerat într-un crematoriu și cenușa depozitată într-o urnă anonimă.”

Fătul provenit ca urmare a unui avort nu trebuie ars într-un incinerator.

Copiii născuți morți sunt tratați în termeni de înmormântare ca orice altă persoană decedată. Pe scurt, dacă nimeni nu organizează înmormântarea copilului născut mort (în termen de 96 de ore), înmormântarea se va asigura în mod decent, conform obiceiurilor locale, de către municipalitatea pe teritoriul căreia s-a produs decesul sau corpul defunctului a fost găsit sau descărcat din mijloace de transport (secțiunea 5 din Legea privind serviciile funerare).

Legea privind serviciile funerare face distincție între fetoșii după avort sau întreruperea artificială a sarcinii care sunt considerați a fi „alte rămășițe umane” și copiii născuți morți care sunt considerați „corpul unei persoane decedate”. În consecință, se aplică reguli diferite pentru eliberarea, manipularea și îngroparea rămășițelor fetoșilor și copiilor născuți morți. Potrivit articolului 82 (2) din Legea privind serviciile de sănătate: „Fătul post-avort este un făt care, după expulzarea sau îndepărtarea completă din corpul unei mame, nu prezintă niciun semn de viață și, în același timp, fătul are o greutate la naștere mai mică de 500 g și, dacă nu este detectabil, dacă sarcina este mai mică de 22 de săptămâni. Rămășițele biologice ale avortului sunt în primul rând înțelese ca placenta și mucoasa sarcinii.” Legislația cehă oferă singura definiție a copiilor născuți morți care servește în scopul completării Certificatului de inspecție al defuncțiilor (decretul Ministerului Sănătății nr. 297/2012 Coll.) „copilul născut mort semnifică un făt născut fără semne de viață, cu o greutate de 500 g sau mai mult, dacă greutatea la naștere nu poate fi determinată, născut după a 22-a săptămână de sarcină încheiată și dacă durata sarcinii nu poate fi determinată, de cel puțin 25 cm lungime, de la vârful capului până la călcâi.”

Copiii născuți morți sunt tratați în termeni de înmormântare ca orice alt corp uman decedat. Mai mult decât atât, cu efect de la 1 ianuarie 2015, oficiul de stare civilă atribuie și un număr de naștere unui copil născut mort și îl înregistrează în registrul nașterilor, cu toate acestea, el nu este înscris în registrul deceselor (secțiunea 14 din Legea nr. 301/2000. Coll., privind registrele, numele și prenumele, cu modificările ulterioare, și secțiunea 19 din Decretul MAI nr. 207/2001 Coll.). Costurile înmormântării unui copil mort pot fi acoperite de serviciile de prestații sociale (Legea nr. 117/1995 Coll., privind sprijinul social de stat). Copiii născuți morți, a căror înmormântare nu a fost organizată de nimeni, pot fi, de asemenea, înmormântați de către municipalitatea din propria jurisdicție (voluntar și fără dreptul la respectiva indemnizație de înmormântare sau rambursare în cadrul înmormântării sociale). În cazurile de înmormântare a fetoșilor, organizatorii înmormântării nu pot obține beneficii sociale de înmormântare.

Conform secțiunii 5a din *Legea privind serviciile funerare*, furnizorul de servicii de sănătate în a cărei unitate medicală a avut loc un avort (spontan) sau întreruperea sarcinii la cererea unei femei sau din motive de sănătate,

- (a) asigură păstrarea altor rămășițe umane pentru înmormântare pe o perioadă de 96 ore după avort sau întreruperea sarcinii; într-un astfel de caz, în sensul prezentei legi, avortul sau întreruperea sarcinii vor fi considerate drept un fapt de deces; § 4 alineatele 4 și 5 se aplică *mutatis mutandis*,
- (b) predă alte rămășițe umane spre înmormântare cu identificarea alte rămășițe umane pe baza cererii persoanei prevăzute la art. 114 alin. (1) din Codul civil în termenul prevăzut la lit. a).2

(2) Dacă, în termenul prevăzut la alin.1 lit.a), niciuna dintre persoanele prevăzute la art. 114 alin. (1) din Codul civil nu solicită predarea altor rămășițe umane spre înmormântare, furnizorul de servicii medicale prevăzut la art.4 alin. vor dispune de ele în conformitate cu reglementarea legală specială.”

Reglementarea legală specială menționată mai sus este secțiunea 91 din *Legea privind serviciile de sănătate*, care specifică faptul că fetușii după avort, care nu au fost predați ca alte rămășițe umane pentru înmormântare, în conformitate cu *Legea privind serviciile funerare*, sunt incinerati într-un crematoriu separat de cele anatomice - deșeuri patologice, în baza unui contract încheiat între furnizorul crematoriului și operator.

În plus, în conformitate cu secțiunea 82 (1) din *Legea privind serviciile de sănătate*: „La manipularea unui făt după un avort care nu a fost predat ca alte rămășițe umane pentru înmormântare, în conformitate cu *Legea privind serviciile funerare*, și un ou fetal fără făt (sarcina fără embrion), un pat placentar (placentă) sau o mucoasă de sarcină care au fost îndepărtate sau expulzate din corpul unei femei, prevederile secțiunii 81 se vor aplica *mutatis mutandis*, cu condiția ca fătul după avort să poată fi utilizat numai pentru nevoile științei, cercetare sau în scopuri educaționale.”

Potrivit articolului 88 alin. (2) lit. b) și c) din *Legea cu privire la serviciile de sănătate*, autopsia anatomo-patologică se efectuează în cazul fetușilor din avorturi efectuate ca urmare a unei indicații genetice sau a unei indicații referitoare la malformații congenitale a fătului sau pentru copii născuți morți. Următoarea secțiune 88a prevede excepții prin care se precizează că examinarea sau autopsia corpului defunctului nu poate fi efectuată în cazurile în care cauza morții este evidentă și/sau reprezentantul legal al pacientului sau o persoană apropiată defunctului nu a fost de acord cu autopsia. Autopsia unui făt sau a copiilor născuți morți face parte din documentația medicală păstrată despre mamă (secțiunea 88a (3) din reglementare).

Perioada în care părintele și ceilalți membri ai familiei au dreptul să solicite eliberarea rămășițelor fătului avortat este de 96 de ore după avort sau întreruperea sarcinii. În această perioadă, furnizorul de asistență medicală este obligat să păstreze rămășițele fătului avortat (inclusiv reziduurile biologice ale avortului precum placenta și mucoasa sarcinii, dacă nu este posibilă separarea acestora de făt). Furnizorii de servicii de sănătate suportă costurile păstrării rămășițelor timp de 48 de ore (a se vedea secțiunea 4 (4) din *Legea privind serviciile*

funerare). După 48 de ore, costurile legate de păstrarea rămășițelor, transportul și înmormântarea acestora se suportă de persoana care a organizat înmormântarea.

Copiii născuți morți sunt tratați în termeni de înmormântare ca orice altă persoană decedată. Pe scurt, dacă nimeni nu organizează înmormântarea copilului născut mort (în termen de 96 de ore), înmormântarea se va asigura în mod decent, conform obiceiurilor locale, de către municipalitatea pe teritoriul căreia s-a produs decesul sau corpul defunctului a fost găsit sau descărcat din mijloace de transport (secțiunea 5 din Legea privind serviciile funerare).

Rămășițele fătului sunt predate în scopul înmormântării, și nu pentru depozitare temporară. Așadar, părinții sau alți membri ai familiei au dreptul de a prelua rămășițele, numai dacă au la dispoziție un sicriu închis ermetic. În cazul copiilor născuți morți, procedura de manipulare este aceeași ca și în cazul oricărei alte persoane decedate. De asemenea, se poate proceda conform § 9 din Legea privind serviciile funerare, conform căruia este posibil transportul rutier de rămășițe umane (inclusiv făt) numai în vehicule cu destinație specială.

FINLANDA

Legislația relevantă este reprezentată de [Legea serviciilor funerare 457/2003](#), [Legea privind stabilirea cauzei decesului 459/1973](#), [Decretul Guvernului privind stabilirea cauzei decesului 948/1973](#) și [Decretul Ministerului Afacerilor Sociale și Sănătății privind stabilirea declararea 27/2004](#).

De menționat că legislația privind stabilirea cauzei decesului datează din anii 1970 și, prin urmare, este parțial depășită.

În plus, prevederile privind determinarea morții sunt stabilite printr-un decret. Comisia de drept constituțional a declarat că problema ar trebui reglementată prin lege. Reforma acestei legislații este în așteptare.

Potrivit Legii privind serviciile funerare, un decedat trebuie să fie îngropat sau incinerat fără întârzieri nejustificate. Legea privind stabilirea cauzei decesului prevede obligația medicului de a semna certificatul de deces, care va include cauza decesului. Decedatul nu poate fi înmormântat până când un medic nu eliberează actul de înmormântare. Potrivit Decretului privind stabilirea cauzei morții, acest lucru se aplică și născuților morți, acolo unde este cazul. Prin născuți morți se înțelege un făt sau un nou-născut care nu prezintă semne de viață în momentul nașterii, după o sarcină cu durata de cel puțin 22 de săptămâni (nou-născutul cântărește cel puțin 500 de grame).

Avorturile spontane nu sunt considerate în același fel ca pentru nou-născuții fără viață, ceea ce înseamnă că nu este necesar un certificat de deces sau un act de înmormântare. Mai mult, conform, Decretului privind declararea decesului, în cazul unui deces intrauterin, acesta trebuie stabilit de către un medic, dacă sarcina a durat cel puțin 22 de săptămâni sau dacă fătul cântărește 500 de grame sau mai mult.

Conform celor menționate mai sus înseamnă că nou-născuții care provin dintr-o sarcină care a durat cel puțin 22 de săptămâni sau care cântăresc cel puțin 500 de grame trebuie să fie îngropați sau incinerati. Un medic va semna certificatul de deces și va elibera un act/permis de înmormântare. După aceasta, părinții pot organiza înmormântarea.

Părinții pot face acest lucru, dacă doresc, și atunci când sarcina a durat mai puțin de 22 de săptămâni și când copilul a cântărit mai puțin de 500 de grame - în astfel de situații nu este nevoie de certificat/act de înmormântare eliberat de medic.

Dacă o sarcină a durat mai puțin de 22 de săptămâni și părinții nu vor să ridice resturile sarcinii, spitalul se va ocupa de incinerarea acestora. Practica în multe spitale este ca atunci când sarcina a durat cel puțin 12 săptămâni, rămășițele de sarcină sunt incinerate (cu un serviciu religios) în cooperare cu Biserica Evanghelică Luterană din Finlanda. Totuși, acest lucru nu este obligatoriu prin lege.

Legislația nu face diferența între feteșii avortați și nou-născuții morți.

Avortul pe motiv de anomalie fetală este posibil în Finlanda până la 23 de săptămâni de sarcină. Aceasta înseamnă că obligația de a îngropa sau incinera rămășițele poate viza și feteșii avortați. Practica este că rămășițele pot fi incinerate de spital sau pot fi predate mamei, dacă aceasta dorește.

Legislația nu definește nicio obligație pentru instituția medicală în ceea ce privește incinerarea sau înmormântarea rămășițelor de sarcină.

Când sarcina a durat mai puțin de 22 de săptămâni, rămășițele pot fi manipulate ca deșeuri spitalicești, unde spitalele au propriile instrucțiuni (părți identificate ale corpului și feteșii trebuie incinerate). În astfel de cazuri, spitalele cooperează cu Biserica Evanghelică Luterană din Finlanda în aceste cazuri și feteșii sunt, de obicei, incinerati.

Conform Decretului privind declararea decesului, este datoria medicului să declare decesul. Această obligație se aplică deceselor premature, când sarcina a durat cel puțin 22 de săptămâni sau copilul cântărește cel puțin 500 de grame.

Mai mult, este datoria unui medic să elibereze un certificat de înmormântare care să includă cauza morții, conform Legii privind stabilirea cauzei morții.

Este datoria unității sanitare sau a medicului să anunțe Instituția de Asigurări Sociale cu privire la nașcutul mort, conform Decretului privind stabilirea cauzei morții. Copiii născuți morți nu sunt înregistrați în Sistemul finlandez de informare a populației (sunt înregistrați doar bebelușii născuți vii).

Potrivit Legii privind serviciile funerare, rudele apropiate ale defunctului pot organiza înmormântarea sau incinerarea. În situația în care rudele apropiate nu organizează înmormântarea sau incinerarea, municipalitatea unde defunctul își avea domiciliul se va ocupa de asta.

Părinții pot revendica rămășițele pentru înmormântare sau incinerare. Nu există condiționări legislative privind acest aspect.

FRANȚA

În Franța, din 2008, „nașterea unui copil fără viață” este „supusă eliberării unui certificat medical de naștere care implică ridicarea unui „corp format și sexual”.

Acest statut de „copil neînsuflăit” permite părinților să organizeze un „eveniment funerar decent” pentru copilul decedat/ nou-născut mort, în conformitate cu [Decretul nr.2008-798 din 20 august 2008](#). Dacă familia nu solicită acest lucru, fătul poate fi înmormântat sau incinerat pe cheltuiala unității de sănătate.

Dacă mama suferă un avort spontan în 15 săptămâni de la amenoree, fătul este considerat o „parte anatomică”. Unitatea medicală va trimite fătul la un crematoriu. Cenușa lui este apoi împrăștiată într-un „careu al îngerilor”, loc rezervat în anumite cimitire.

Astfel, prin [Decretul din martie 2008](#), poate fi înscris un făt în registrul de stare civilă și în registrul de familie, indiferent de durata gestației. Înainte de martie 2008, acest lucru era posibil doar pentru un făt în vârstă de cel puțin douăzeci de săptămâni (de sarcină) și cântărind cel puțin 500 de grame. Din în februarie 2008, Curtea de Casație a pus la îndoială această practică în trei hotărâri identice, acuzând Guvernul că a impus o limită printr-o simplă circulară care nu crea drepturi⁵.

Din noile dispoziții în vigoare din 20 august 2008 referitoare la aplicarea articolului 79-1 al doilea paragraf din Codul civil rezultă că:

- certificatul de copil neînsuflăit se întocmește la cererea familiilor în cauză și, prin urmare, nu provine dintr-o inițiativă spitalicească, indiferent de stadiul sarcinii la momentul nașterii;
- criteriile greutății copilului sau numărul de săptămâni de amenoree (500 g. și 22 de săptămâni) avute în vedere până acum la stabilirea acestui act în virtutea unei circulare ministeriale din 1993, au mai multe motive să fie eliminate;
- certificatul de naștere trebuie întocmit și dat familiilor numai în cazul „nașterii spontane sau induse din motive medicale (inclusiv IMG)”. Prin urmare, nu sunt vizate întreruperile spontane timpurii de sarcină (avort spontan) și întreruperea voluntară a sarcinii (avort).

Adeverința se eliberează indiferent de greutatea sau numărul de săptămâni de amenoree (absența menstruației) în toate cazurile de naștere spontană sau de naștere indusă din motive medicale, inclusiv IMG (Întrerupere medicală a sarcinii). Pe de altă parte, un certificat nu va fi eliberat în cazul unui avort (întreruperea voluntară a sarcinii) sau în cazul unei întreruperi spontane anticipate a sarcinii (avortul spontan precoce)⁶.

[Articolul R1112-76 din Codul de sanitate publica](#) : În cazul în care se revendică trupul defunctului sau al copilului care poate fi declarat mort la starea civilă, acesta se predă fără întârziere persoanelor prevăzute la art. R. 1112-75.

⁵ <http://www.senat.fr/rap/I20-654/I20-6540.html>

⁶ <https://www.legifrance.gouv.fr/circulaire/id/29111>

Dacă corpul nu este revendicat de familie sau apropiați în termenul de zece zile prevăzut la articolul [R. 1112-75](#), unitatea are două zile să ia măsurile pentru a proceda, pe cheltuiala sa, la incinerarea trupului copilului declarat fără viață la starea civilă sau, atunci când o înțelegere cu municipalitatea prevede aceasta, în vederea înmormântării acestuia.

Atunci când, în temeiul art. [L. 1241-5](#), se prelevează probe din corpul unui copil care poate fi declarat neînsuflețit la starea civilă, termenele menționate se prelungesc cu timpul necesar prelevării acestora, fără a depăși patru săptămâni de la data livrării corpului.

În cazul în care familia deține un certificat al unui copil decedat și solicită organizarea unei înmormântări, municipalitățile ar trebui, cu excepția unor circumstanțe excepționale, să accepte această cerere. Astfel, familia poate incinera sau îngropa corpul pe cheltuiala sa. Municipalitatea are posibilitatea de a ajuta financiar familiile aflate în dificultate.

În cazul în care familia nu deține un certificat de copil decedat, dar dorește totuși să organizeze o înmormântare, municipalitățile pot susține această doleanță prin autorizarea înmormântării/incinerării cadavrului.

GERMANIA

Dispozițiile privind înmormântarea sunt în jurisdicția celor 16 state federale. În toate landurile există obligația înhumării/incinerării/însmormântării pentru născuții morți (în majoritatea landurilor de la o greutate de 500 de grame, în unele landuri de la 1000 de grame sau după a 12-a săptămână de sarcină, - prevederile legale variază considerabil de la land la land).

În cazul avorturilor spontane, cu o greutate mai mică de 500 de grame, nu există de obicei obligația însmormântării, dar părinții au dreptul să facă acest lucru dacă doresc.

Legile funerare din majoritatea landurilor conțin și prevederi explicite pentru cazul avorturilor (există reglementări definite cu privire la avorturilor spontane ale fetoșilor cu o greutate mai mică de 500 de grame).

În unele landuri, unitățile medicale sunt obligate legal să informeze părinții cu privire la posibilitatea de însmormântare, în urma unui avort spontan și/sau pentru copiii născuți morți. În cele mai multe cazuri, ei sunt obligați să organizeze o însmormântare - dacă părinții nu fac acest lucru (sau, în cazul avorturilor spontane cu o greutate mai mică de 500 de grame) poate interveni eliminarea resturilor umane în conformitate cu standardele de igienă.

Există diferențe de reglementare și în ceea ce privește tratarea avorturilor spontane și a fetoșilor proveniți din avort. Dacă părinții nu doresc altă variantă, produsul uman al avorturilor spontane trebuie eliminat, incinerat sau înhumat în conformitate cu reglementările de igienă, cu excepția cazului în care sunt utilizate în mod legal în scopuri medicale, farmaceutice sau științifice.

În Germania, părinții au opțiunea de a raporta avorturile spontane la oficiul de stare civilă. O dispoziție corespunzătoare a Ordonanței privind starea civilă este în vigoare din 15

mai 2013:1 Secțiunea 31 (2) din Ordonanța privind punerea în aplicare a [Legii privind starea civilă](#) - Personenstandsrechts-Änderungsgesetz – PStRÄndG prevede:

„Dacă niciuna dintre caracteristicile vieții menționate la paragraful 1 nu a fost demonstrată, fătul este considerat un copil născut mort în sensul secțiunii 21 alineatul 2 din lege dacă greutatea este de minim 500 de grame sau greutatea este mai mică de 500 de grame, dar s-a atins a 24-a săptămână de sarcină, altfel (considerat) ca avort spontan. Un avort spontan nu este înregistrat în registrul de stare civilă. El poate fi raportat de o persoană care ar fi avut dreptul la custodia personală în cazul unui nașteri vii la oficiul de stare civilă în a cărei rază de responsabilitate a avut loc avortul spontan (...).”

Legislația permite, în general, ca decedații să fie îngropați nu mai devreme de 48 de ore după moarte. Termenele limită pentru înmormântarea fetușilor avortați variază până la un an (Saxonia).

În proiectul de lege pentru modificarea dispozițiilor din Legea stării civile (Personenstandsrechts-Änderungsgesetz – PStRÄndG), Bundestag-ul a publicat în lucrarea 17/10489 din 15 august 2012, în motivarea modificării secțiunii 31 din Ordonanța privind starea civilă următoarele:

„Au fost formulate critici din diverse părți că un făt care nu prezintă niciunul dintre semnele vitale enumerate în secțiunea 31 (1) PStV și care nu a atins o greutate de 500 de grame (avort spontan) nu este înregistrat în conformitate cu legea stării civile. Odată cu adăugarea articolului § 31 paragraful 3 PStV, acum este creată posibilitatea de a raporta un avort spontan la oficiul registrului și de a primi un certificat oficial în acest sens. Persoanele în drept să declare avortul spontan se limitează la acele persoane care pot dispune o înregistrare a avortului spontan și în a căror unică decizie ar trebui să se facă raportul. Articolul § 33 PStV garantează că trebuie furnizate aceleași dovezi precum ar fi necesare și atunci când se raportează o naștere vie sau moartă, în special un certificat medical sau unul de la o moașă...”

GRECIA

Legislația privind procedurile de înmormântare din Grecia nu face nicio referire distinctă la înhumarea fătului sau la procedura sanitară de eliminare a părților separate ale unui corp decedat. În al doilea rând, nu există o prevedere specifică cu privire la eliminarea resturilor de sarcină (țesut fetal) în vreuna din recente hotărâri ministeriale privind Măsurile și Condițiile de Gestionare a Deșeurilor din Unitățile Sanitare. Cu toate acestea, Hotărârea ministerială privind măsurile și condițiile de gestionare a deșeurilor din unitățile sanitare din 8 mai 2012 stabilește condițiile pentru distrugerea obligatorie a țesuturilor sau părților corpului, indiferent de tipul aceluia țesut / acelor țesuturi, cu condiția ca, acestea să fie disponibilizate sau incinerate astfel încât să nu fie identificabile.

În ceea ce privește manipularea uzului fetal sau a resturilor de sarcină pentru uz medical fie de către părinți, fie de către alții, [Legea 3984/2011 privind donarea și transplantul de organe și alte prevederi](#) cuprinde mai multe articole referitoare la aceste aspecte. Mai precis, capitolul 8 - Dispoziții pentru îndepărtarea, donarea, controlul, tratamentul, întreținerea, depozitarea și distribuirea țesuturilor și celulelor, precizează că definiția celulelor include, printre altele, sângele periferic, celulele stem placentare, care sunt derivate din sângele din cordonul ombilical (celulele măduvei osoase, celule reproductive și celule ovariene), țesuturi și celule embrionare, precum și celule stem adulte și embrionare (paragraful 2 al articolului 42). De asemenea, paragraful 3 al articolului 42 precizează că orice prelevare a sângelui din cordonul ombilical este destinată fie uzului autolog (celule sau țesuturi prelevate din și aplicate la aceeași persoană), care nu se efectuează prin aceeași intervenție chirurgicală, fie pentru uz alogen (celule sau țesuturi îndepărtate de la o persoană și aplicate alteia), de rude ale donatorului sau de terți.

OLANDA

Un făt născut la o vârstă gestațională de 24 de săptămâni sau mai mare este subiect al prevederilor din [Legea serviciilor funerare](#) (și există o obligație legală de înmormântare sau incinerare).

Dacă sarcina este mai scurtă, părinții pot decide (nu sunt obligați să îngroape sau să incinereze fătul; îl pot lăsa în spital, astfel încât să fie incinerat colectiv la o dată ulterioară sau îi pot organiza o ceremonie funerară).

Dacă un făt cu o vârstă gestațională mai mică de 24 de săptămâni se naște viu și trăiește mai mult de 24 de ore, atunci se aplică obligația de înmormântare sau incinerare.

Conform legislației olandeze, doar o ființă umană are drepturi după naștere. Un făt are un statut special, dar nu are subiectivitate juridică și, prin urmare, nu este egal cu o ființă umană.

Cu toate acestea, se pot anticipa drepturile pe care copilul le va avea după naștere, cu condiția ca interesul acestuia să o impună. De exemplu, în materie de moștenire sau măsuri de protecție prenatală a copilului, copilul nenăscut poate fi deja considerat născut, conform articolului 1:2 din [Codul civil](#) olandez. Totuși, potrivit aceluiași articol: *dacă s-a născut mort, se consideră că nu a existat niciodată*.

După cum s-a menționat anterior, dacă o sarcină a durat cel puțin 24 de săptămâni, rămășițele trebuie îngropate sau incinerate. Legislația nu definește nicio obligație pentru instituția medicală în ceea ce privește incinerarea sau înmormântarea rămășițelor de sarcină. Cu toate acestea, practica este ca atunci când părinții nu doresc să organizeze înmormântarea sau incinerarea pentru resturile de sarcină, spitalul să se ocupe de aceasta.

Când sarcina a durat mai puțin de 24 de săptămâni, rămășițele pot fi manipulate/ disponibilizate ca deșeuri spitalicești, pentru care spitalele au propriile instrucțiuni.

În cazul întreruperii sarcinii de la 24 de săptămâni în sus, se aplică „Regulamentul model pentru întreruperea târzie a sarcinii” al „Nederlandse Vereniging voor Obstetrie en Gynaecologie” (NVOG): medicul ginecolog solicită medicul legist municipal și raportează procurorului. Prin convenție, nu va avea loc nicio urmărire penală, iar cadavrul va fi eliberat imediat.

Un copil născut mort după 24 sau mai multe săptămâni de sarcină este acoperit de Legea privind serviciile funerare și poate exista moarte naturală sau nenaturală. În acest caz, ofițerul de stare civilă va întocmi un „certificat de copil fără viață”, pe lângă certificatul de înmormântare sau incinerare.

Când un făt moare înainte de cele 24 de săptămâni de sarcină prevăzute de lege, se vorbește de obicei de avort spontan. În cazul decesului unui făt după douăzeci și patru de săptămâni de sarcină, se vorbește despre un născut mort, așa cum se prevede în lege.

Limita legală dintre un avort spontan și o naștere a unui nou-născut fără viață poate cauza probleme de încadrare (medicală) înainte de pragul de 24 de săptămâni de sarcină.

Astăzi este posibilă înregistrarea unui făt născut mort (decedat înainte de 24 de săptămâni de sarcină) în registrul de bază al persoanelor de la starea civilă a unui municipiu.

POLONIA

În Polonia, aceste aspecte sunt reglementate prin [Ordinul ministrului sănătății din 21 decembrie 2006 \(„Regulamentul”\) de modificare a Ordinului ministrului sănătății din 7 decembrie 2001 \(Jurnalul de legi nr. 153, articolul 1783\) asupra procedurilor privind cadavrele și rămășițele umane](#) și [Legea din 31 ianuarie 1959 privind cimitirele și înmormântarea defuncților](#). Aceste acte tratează, printre altele, aspectele juridice ale înmormântării copiilor pierduți ca urmare a unui avort spontan. Potrivit paragrafului 2 din Regulamentul din 2006 de mai sus, „cadavre” înseamnă cadavrele persoanelor decedate și ale copiilor care s-au născut morți – indiferent de stadiul sarcinii. De exemplu, Legea din 1959 se aplică astfel înmormântării unui copil născut mort. Prin urmare, articolul 10 alineatul (1) din Legea din 1959 prevede că cei mai apropiați membri ai familiei în relație cu decedatul, de ex. părinții, alte rude au dreptul de a îngropa cadavre umane, inclusiv, printre altele, copiii decedați ca urmare a unui avort spontan sau a copiilor născuți morți. De fapt, părinții pot prelua cadavrul copilului lor mort, adică un făt uman mort sau retras prematur sau un copil născut mort, dintr-un spital sau altă unitate medicală. Trebuie subliniat că furnizorul de servicii medicale este obligat să elibereze un făt uman născut mort numai la serviciul de înmormântare autorizat pentru înmormântare, în condițiile legii.

După cum s-a menționat mai sus, în conformitate cu Regulamentul din 2006, cadavrele feților proveniți în urma avortului spontan (fătul uman retras prematur), indiferent de stadiul sarcinii, sunt considerate cadavre și, prin urmare, au dreptul de a fi tratate cu demnitate, inclusiv în ceea ce privește înmormântarea. În acest sens, nu există nicio diferență între, de ex. făt uman mort și un copil născut mort. Cu toate acestea, dispozițiile

conțin definiții legale, deoarece sunt menite să facă o distincție între, de ex. „un avort spontan” și „o un născut mort” în sensul documentelor medicale . Aceste prevederi stabilesc limita ca vârsta gestațională determinată înainte de naștere de 22 de săptămâni încheiate.

În conformitate cu prevederile relevante, un medic trebuie să întocmească un document medical relevant (adeverința numită „cartea de naștere prematură / fără viață”, al cărui model este prevăzut de [Ordinul ministrului sănătății din 6 aprilie 2020 \(„Regulamentul”\) privind tipurile, domeniul de aplicare și tiparele documentelor medicale, precum și metodele de prelucrare a documentației](#)).

Articolul 10(1) din Legea din 1959 prevede că părinții au dreptul legal de a-și înmormânta copiii pierduți ca urmare a unui avort spontan sau a copiilor născuți morți, indiferent de vârsta gestațională care este determinată înainte de naștere. De fapt, părinții (sau unul dintre ei) pot prelua cadavrul copilului lor mort, de ex. făt uman mort sau retras prematur, dintr-un spital sau altă unitate medicală (pot solicita eliberarea cadavrelor pentru înmormântare). În plus, conform art.11(5a) părinții au dreptul să solicite așa-numita „adeverință de deces” eliberată de spital - în scopul înmormântării

Legea nu prevăde perioadele stabilite legal în care este posibilă solicitarea de către părinți a respectivelor cadavre și eliberarea lor de către unitatea medicală/spital la cerere. În acest caz se aplică regulile generale privind toate cadavrele și rămășițele umane.

PORTUGALIA

Reglementările portugheze, privind înmormântarea se regasesc în mai multe acte juridice. [Legea executivă nr. 411/98, din 30 decembrie](#) stabilește regimul juridic pentru îndepărtarea, transportul, inhumarea, exhumarea, transferul și incinerarea cadavrelor, ale cetățenilor portughezi sau străini, precum și a unor aspecte legate de rămășițele osoase, cenușă, făt mort și părți anatomice, precum și schimbarea locației unui cimitir.

Potrivit articolului 209 din [Legea executivă nr. 131/95, din 06 iunie](#) (Codul de stare civilă), se prevede depunerea certificatului medical de deces fetal „*Ori de câte ori decesul fetal survine cu un timp de gestație de 22 de săptămâni sau mai mult; certificatul medical respectiv trebuie prezentat și depus la orice oficiu de stare civilă*”. În cazurile intermediare, de deces spontan fetal între 22 și 24 de săptămâni, rămâne la latitudinea cuplului să aleagă solicitarea unui certificat de deces și organizarea unei înmormântări.

Odată cu utilizarea obligatorie a Sistemului Informațional privind Certificatul de Deces (SICO), instituit prin [Legea nr. 15/2012 din 3 aprilie](#), a fost instituit formularul electronic „Certificat de deces fetal și neonatal” - în situațiile de deces fetal după 22 sau mai multe săptămâni de gestație sau în cazul copiilor născuți în viață și decedați înainte de împlinirea a 28 de zile de viață. Pe lângă eliberarea certificatului de deces fetal sau neonatal la SICO, există o declarație obligatorie și înregistrarea respectivă la starea civilă (certificat de deces sau certificat medical de deces fetal) în termen de 48 de ore de la deces sau de la data a autopsiei, în temeiul alin.1 al articolului 192 din Codul stării civile.

[Ordonanta nr. 334/2012, din 23 octombrie](#), aprobă modelele de certificat de deces și certificat de deces fetal și neonatal și modelele de buletin de informare clinică și formular electronic pentru introducerea datelor rezultate din autopsie clinică, autopsie medico-legală sau expertiză medico-legală asociată acesteia.

Înmormântarea respectă regulile definite printr-o ordonanță ministerială: „cadavrele neinhumate, cadavrele exhumate, oasele, fătul mort și părțile anatomice pot fi incinerate”. Entitatea responsabilă cu administrarea cimitirului poate dispune incinerarea fătului mort abandonat.

SPANIA

Este important de subliniat că, în conformitatea prevederilor articolului 30 din [Codul civil spaniol](#) „personalitatea juridică se dobândește în momentul nașterii (unei persoane vii), odată cu desprinderea completă din pânțele mamei”. Copilul nenăscut nu este subiect de drepturi și obligații, fiind lipsit de personalitate juridică, factor determinant atunci când se ține cont de prevederile din legislație care pot fi aplicate în aceste cazuri.

Deși nu există o legislație specifică cu privire la cele de mai sus, [Decizia Curții Constituționale Spaniole 11/2016, din 2 februarie 2016](#), are o relevanță deosebită.

În această decizie (speță) reclamanta, în timp ce era însărcinată, a obținut un diagnostic de polimalformații ale fătului, care a forțat-o să avorteze (cu sarcină în 22 de săptămâni și cântărind 362 de grame). După ce a fost externată, reclamanta (în speța respectivă) a solicitat rămășițele umane pentru a nu fi incinerate. Funcționarii spitalului i-au spus că, conform protocolului intern din 4 martie 1998, revizuit la 28 aprilie 2006, pentru a da curs cererii sale, era necesară licența judiciară corespunzătoare pentru înmormântare-incinerare.

Protocolul intern menționat prevede o serie de proceduri pentru îndepărtarea și eliminarea rămășițelor umane care „vor varia în funcție de greutate și perioada de gestație”:

- feteșii care cântăresc mai mult de 500 de grame sau cu o perioadă de gestație mai mare de 180 de zile sunt considerați a fi supuși reglementărilor mortuare deoarece sunt „rămășițe umane de greutate suficientă”;
- feteșii de greutate și de viață fetală mai mica „nu sunt supuși reglementărilor mortuare” deoarece sunt considerați „rămășițe chirurgicale”.

Potrivit protocolului, înlăturarea celui dintâi este supusă unei serii de formalități, printre care se numără cererea de autorizare judiciară pentru înmormântare sau incinerare. În ceea ce privește înlăturarea acestora din urmă („rămășițe chirurgicale”), protocolul ușurează procedura, precizând că anumite documente nu mai sunt necesare, deși cel referitor la „Feteși. Origine și cerere de incinerare/înmormântare”, prin care rudelor li se va oferi posibilitatea ca rămășițele să fie îngropate, pe cheltuiala spitalului, este necesar.

Protocolul prevede incinerarea ca destinație finală a acestor „rămășițe chirurgicale” (coincident cu articolul 6 din Decretul 2263/1974, din 20 iulie, de aprobare a Regulamentului Poliției sanitare mortuare).

Dar Curtea recunoaște dreptul mamei (reclamantului) la predarea rămășițelor fătului spre înmormântare, contrar poziției administrației spitalului, care s-a opus predării familiei pe motiv că acestea erau resturi chirurgicale.

Temeiul constituțional se găsește în dreptul la viața privată și al familiei (articolul 18 din Constituția Spaniei) care cuprind dreptul de a decide asupra formei de înmormântare sau incinerare a fetoșilor avortați (Curtea Constituțională nu intră într-o evaluare a posibilei încălcări a dreptului la libertate religioasă și ideologică), lucru pe care Curtea Europeană a Drepturilor Omului l-a soluționat anterior - în cauze similare - în sens favorabil - recunoașterea dreptului de a dispune de rămășițele umane pentru înmormântare ca parte a dreptului la respectarea vieții private și viața de familie, conform articolului 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului⁷.

Toate spitalele spaniole au protocoale specifice/particulare care reglementează procedurile de tratare a „rămășițelor umane” (de exemplu, Comunitatea Autonomă Navarra). Indiferent de prevederile care pot fi stabilite în aceste protocoale, toate acestea sunt reglementate de articolul 6 din [Regulamentul Poliției Sanitare Mortuare](#), care stabilește posibila destinație finală a oricărui cadavru (înmormântare într-un loc autorizat, incinerare sau imersie, pe mare), după cum este coroborat la pagina 28 din Cartea Albă a Anatomiei Patologice în Spania⁸ (Libro Blanco de la Anatomía Patológica en España) din 2019.

SUEDIA

În Suedia, o lege specială acoperă condițiile și procedurile pentru avort - [Abortlagen \(1974:595\)](#). Problema gestionării de către spitale a resturilor de sarcină nu este acoperită de nicio reglementare legală specifică.

În 1990, Consiliul Național de Sănătate și Asistență Socială a emis recomandări ([SOSFS 1990:8](#)), care reglementează manipularea fetoșilor în urma unui avort. Conform acestor recomandări, regula generală este ca fetoșii de 12 săptămâni sau mai mult să fie incinerați și îngropați anonim într-un cimitir. Înainte de recomandări, fetoșii erau manipulați ca deșeuri biologice. Cu toate acestea, dacă dorința femeii diferă de recomandări, aceasta prevalează (dacă femeia dorește o procedură specială pentru manipularea fătului, de exemplu să nu fie incinerat, această dorință trebuie îndeplinită).. Recomandările din 1990 au fost abrogate deoarece au fost puse în aplicare linii directoare locale, care au făcut ca

⁷ [Decree 2263/1974, of 20 July, approving the Regulations on Mortuary Health Police](#)
[Spanish Constitution](#)

[European Convention on Human Rights](#)

⁸ [White Book on Pathological Anatomy in Spain](#)

ghidurile naționale să nu fie necesare. În practică însă, ele sunt încă aplicate în majoritatea clinicilor. Responsabilul din fiecare clinică (pentru astfel de situații) este cel care se va asigura că există rutine pentru eliminarea țesutului de sarcină după avort și că există rutine pentru a stabili dacă, cum și când femeia ar trebui să fie informată despre ce rutine sunt aplicate.

Opțional se poate organiza o înmormântare pentru un făt sau un copil născut mort. În cazul în care părinții nu au dorințe speciale, aranjamentele se fac conform unui acord între asistența medicală și serviciile funerare, iar fătul este în cele mai multe cazuri incinerat și apoi cenușa este răspândită într-un parc mortuar memorial.

Conform Legii privind înmormântările - [Begravningslagen \(1990:1144\)](#), există obligația de a asigura un loc de înmormântare pentru copiii născuți morți după a 22-a săptămână de sarcină. Este posibil să fie îngropat un copil mort înainte de săptămâna 22 dacă aceasta este dorința femeii și se obține un certificat medical.

Pe baza legislației privind înmormântările și a reglementărilor Consiliului Național de Sănătate și Asistență Socială, precum și în baza protocoalelor clinicii responsabile, există dreptul de a permite înmormântarea pentru un făt după 12 săptămâni întregi de sarcină. Incinerarea și înmormântarea pentru fete care mor înainte de săptămâna a 12-a este, de asemenea, posibilă, în principiu, conform reglementărilor Consiliului Național de Sănătate și Asistență Socială.

În 2006, Biserica Suediei și-a clarificat poziția cu privire la organizarea de servicii funerare pentru fete. În trecut, a existat o anumită incertitudine în jurul acestei chestiuni. Ulterior s-a stabilit că se poate ține o slujbă de înmormântare completă pentru un făt, indiferent de stadiul sarcinii în care fătul a fost pierdut.

UNGARIA

Potrivit [Legii fundamentale](#) a Ungariei (25 aprilie 2011): „Articolul II – Demnitatea umană este inviolabilă. Fiecare ființă umană are dreptul la viață și la demnitate umană (...)”.

În 2015, un raport al Ombudsmanului prevedea că: dreptul la demnitate umană implică dreptul rudelor la venerație și obligația organismelor și prestatorilor de servicii care acționează după un deces de a respecta acest lucru în protocoalele lor. Așadar, Comisarul pentru Drepturile Civile declară că „a nu permite înmormântarea unui făt mort într-un mod demn înseamnă încălcarea interdicției constituționale cu privire la discriminare”.

Conform Secțiunii 217 din [Legea privind sănătatea](#): *În cazul decesului perinatal, fătul și nou-născutul pot fi scoși de la locul decesului în scopul examinării patologice, înmormântării, incinerării sau prelevării de organe și țesuturi numai după un control medical care examinează decesul.*

Legea indică - în cazul fetușilor care mor după a 24-a săptămână de sarcină - că ruda poate cere să îngroape ea însăși copilul. În cazul decesului perinatal, trebuie eliberat un certificat de deces perinatal și transmis Departamentului de Patologie în termen de 24-48 de ore de la deces, împreună cu fătul decedat. Fătul este apoi transportat pentru

înmormantare sau incinerare, la cererea părintelui. În cazul în care părinții sunt în imposibilitatea de a îndeplini această obligație, înmormântarea va fi aranjată de către municipalitatea competentă de la locul decesului, sub forma unei înmormântări publice.

În cazul decesului fetal timpuriu nu va exista o examinare a decesului și nu se va completa un certificat de examinare. Conform CLIV din 1997 se definește și se face diferența între:

1. moarte perinatală:

- moarte în uter după a 24-a săptămână de sarcină sau dacă fătul care moare în uter are 30 cm lungime sau cântărește mai mult de 500 g;
- când decesul survine în termen de 168 de ore de la nașterea nou-născutului, indiferent de lungime sau greutatea nou-născutului;

2. moarte fetală precoce sau mediană – un făt care a stat în pânțele mamei timp de 24 de săptămâni sau mai puțin, dacă nu prezintă niciun semn de viață; sau dacă vârsta fătului nu poate fi stabilită și fătul nu cântărește mai mult de 500 de grame sau are lungimea corporală de 30 cm, cu excepția cazului nașterilor gemelare în care cel puțin un făt s-a născut viu.

Conform [Legii privind cimitirele și înmormântările](#) (nr. XLIII din 1999) copiii născuți morți sunt tratați în termeni de înmormântare ca orice altă persoană decedată (secțiunea 20), dar în cazul decesului fetal timpuriu sau median, fătul mort poate fi îngropat sau incinerat fără un certificat de deces, pe baza unei declarații scrise din partea părintelui (secțiunea 24).

Distrugerea fetoșilor care au murit în timpul avortului spontan ca „deșeuri medicale” este interzisă, iar înmormântarea acestora este în mod clar impusă de lege (Decretul EMMI nr. 12/2017. (VI. 12.) privind gestionarea deșeurilor generate în instituțiile de sănătate.

[Decretul Guvernului nr. 145/1999](#). (X. 1.), (Secțiunea 12), stabilește următoarele:

- proprietarul (operatorul) cimitirului va desemna o placă funerară separată pentru înmormântarea fătului, a părții trunchiate a corpului, a organului uman sau a resturilor de organ datorate avortului artificial sau spontan;
- locul de înmormântare a unui făt născut mort trebuie marcat cu un semn care indică data înmormântării și numărul de ordine al locului de înmormântare;
- în cazul înmormântării unui făt mort și a unui făt mort timpuriu și de vârstă mijlocie, pe locul mormântului poate fi plasată o cruce, piatră funerară sau alt monument și poate fi indicat prenumele acestuia.

Legislația maghiară face distincție între fătul avortat și copilul născut mort (sau născut mort prematur) în funcție de vârsta sau greutatea fătului.

Principalele diferențe sunt:

- în cazul decesului fetal precoce sau pe termen mediu, nu e necesară examinarea decesului și nu este necesar un certificat de examinare a decesului. Așadar, în toate cazurile de avort (moarte precoce a fătului, avort spontan sau întreruperea sarcinii indusă chirurgical), părinții trebuie să solicite în scris colectarea resturilor de sarcină. Dacă părinții nu doresc să colecteze fătul avortat, practica este ca rămășițele să poată fi incinerate de spital;
- înmormântarea unui copil născut mort trebuie să fie asigurată direct, în baza Legii privind cimitirele și înmormântările, așa cum este cazul decesului unui adult.

Practica este ca atunci când părinții nu doresc să organizeze o înmormântare sau o incinerare, spitalul să se ocupe de aceasta, în conformitate cu HG nr. 145/1999. (X. 1.)

Conform legislației maghiare, este datoria medicului de a declara decesul (cu excepția decesului fetal precoce sau median). În cazul decesului perinatal, spitalul urmează o procedură stabilită de [Decretul Guvernului nr. 351/2013](#):

În caz de deces perinatal, medicul eliberează un formular intitulat „Certificat de deces fetal tardiv” care conține un aviz cu privire la decesul prematur al nou-născutului sau prematurului, viabilitatea, cauza decesului nou-născutului sau prematurului, originea oricăror leziuni găsite la acesta și data probabilă a morții.

În cazul unui copil care a decedat în intervalul de 168 de ore de la naștere, pe lângă certificatul de deces perinatal trebuie completat un alt formular în cadrul examinării decesului și ambele trebuie trimise (electronic) la registratorul responsabil de la locul decesului, către oficiile guvernamentale ale capitalei/județului și factorilor responsabili în domeniul sănătății publice și către Oficiul Central de Statistică al Ungariei (KSH)

Părinții au dreptul de a îngropa sau incinera fătul în toate cazurile, indiferent de vârsta acestuia.

În cazul decesului fetal timpuriu sau median, fătul mort poate fi îngropat sau incinerat fără certificat de deces, pe baza unei declarații scrise din partea părintelui. În baza declarației, rămășițele trebuie eliberate, părintele fiind obligat să le îngroape (secțiunea 24 din Legea XLIII din 1999). Dacă părintele nu o cere, spitalul se ocupă de înmormântare. În cazul decesului fetal precoce sau median legislația nu are reglementări, regulamentul intern al spitalului specifică de obicei un interval de 7 zile, timp în care părintele poate decide.

Conform Decretului nr. 145/1999 (secțiunea nr. 35): *un cadavru poate fi transportat numai într-un vehicul destinat acestui scop și într-un sicriu cu capac (sicriu de transport) care să satisfacă normele de sănătate publică și epidemiologice și condițiile de bază ale reverenței.*

BIBLIOGRAPHIE

<https://www.hospichild.be/a-la-maison/deces-enfant/legislation-et-formalites/>

<https://www.soralia.be/wp-content/uploads/2017/02/Analyse2015-statut-foetus.pdf>

<https://www.legifrance.gouv.fr/download/pdf/circ?id=29111>

<https://www2.assemblee->

[nationale.fr/content/download/413988/4045602/version/1/file/EAT+PPL+4241+enfants+sa+ns+vie.pdf](https://www2.assemblee-nationale.fr/content/download/413988/4045602/version/1/file/EAT+PPL+4241+enfants+sa+ns+vie.pdf)

<https://www.parentia.be/fr-VL/administration-familiale/mon-enfant-est-decede-la-naissance>

[Domaines d'action | Observatoire de la Santé et du Social de Bruxelles-Capitale | Thèmes | Sources et flux des données | Bulletins statistiques de naissance et décès | Commission communautaire commune \(ccc-ggc.brussels\)](#)

<http://www.senat.fr/rap/l20-654/l20-6540.html>

<https://www.legifrance.gouv.fr/circulaire/id/29111>

[Spanish Constitution](#)

[European Convention on Human Rights](#)

[White Book on Pathological Anatomy in Spain](#)